



Läraryrkesnämnden

Utbildningsplan

Yrkesläroprogrammet

Programkod:	LGYRK
Programmets benämning:	Yrkesläroprogrammet Vocational Education Programme
Högskolepoäng/ECTS:	90hp
Beslut om inrättande:	Utbildningsplanen är fastställd av läraryrkesnämnden 2010-12-14, att gälla från och med vt 2022 Reviderad 2012-02-02, 2013-02-14, 2021-03-11 och 2021-09-02, enligt förordning SFS 2013:1118, 2014-02-01, enligt förordning SFS 2021:1335, 2022-03-10 samt enligt SFS 2023:575, 2024-02-07.
Undervisningsspråk:	Svenska
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Examenskategori:	Yrkesexamen
Behörighetskrav	För antagning till Yrkesläroprogrammet krävs, förutom grundläggande behörighet, särskild behörighet. Särskild behörighet har den som genom yrkeserfarenhet, högskoleutbildning eller annan eftergymnasial utbildning tillägnat sig kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.

Inledning

Läroarutbildning är en akademisk professionsutbildning. Vid Karlstads universitet betyder det att hela utbildningen genomsyras av ett tydligt yrkesperspektiv. Utbildningen omfattar såväl specifika som generella lärarkunskaper. Den förenar forskningens problematiserande perspektiv med vardagspraktikens behov av problemlösning och ämneskunnande med ämnesdidaktik.

Det finns många möjliga vägar till att bli en bra lärare. Utbildningen syftar till att utveckla en handlingsinriktad problemmedvetenhet. Vägen till en självständig läraridentitet förutsätter goda kunskaper och ett öppet, prövande och etiskt förhållningssätt. Karlstads universitet har utvecklat en läroarutbildning runt tre övergripande kompetenser: *innehållskompetens*, *didaktisk kompetens* och *ledarskapskompetens*.

Innehållskompetens tar fasta på att lärandet har ett kunskapsinnehåll. Utgångspunkten är att lärare för *alla* åldrar och inriktningar behöver kvalificerade kunskaper inom sina respektive områden. *Didaktisk kompetens* innebär att utgångspunkt för lärande tas både i elevens förutsättningar och i kunskapsinnehållets speciella karaktär. I utbildningen läggs särskild vikt vid att yrkeskunskap och yrkeserfarenhet sätts i relation till läraryrket. *Ledarskapskompetens* innefattar färdigheter att skapa lärandemiljöer som är trygga och utmanande. Läroarutbildningen skall förbereda studenten att utvärdera såväl skolans verksamhet som egna och andras lärande.

Läroarutbildningen vid Karlstads universitet vill både möta och utmana skolans behov. I den uppgiften ingår att läroarstudenter förbereds för en aktuell skolverksamhet men också för att våga ompröva invanda föreställningar om lärande och undervisning.

Yrkesläroarprogrammet vid Karlstads universitet skall ge studenterna goda förutsättningar för att förbereda sig inför sitt yrkesliv som är komplext, ansvarsfullt och föränderligt. Programmet ger också förutsättningar för vidare akademiska studier.

Utbildningens mål

Yrkesläroarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng. För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För yrkesläroarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som yrkeslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För yrkesläroarexamen ska studenten

- visa sådana kunskaper i didaktik och yrkesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande,

- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdigheter och förmåga

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra tillgodose elevers behov av specialpedagogiska insatser, inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att använda och värdera läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten samt att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Utbildningens uppläggning och innehåll

Utbildningen består av studier inom *utbildningsvetenskaplig kärna* och *verksamhetsförlagd utbildning*

Utbildningsvetenskaplig kärna, 60 hp

Den utbildningsvetenskapliga kärnan omfattar centrala och generella lärarkompetenser som ges tillämpningar med anknytning till det kommande yrket. I utbildningen varvas dessa delar med VFU och integreras för att tillsammans utgöra grunden för en kommande yrkesidentitet.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till den kommande yrkesutövningen och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i förskolan och skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling och lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling för arbete som förskollärare eller bedömning och betygssättning för arbete som lärare, och utvärdering och utvecklingsarbete.

I den utbildningsvetenskapliga kärnan integreras yrkesdidaktik och yrkesämnesdidaktik.

Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU), 30 hp

Den verksamhetsförlagda utbildningen ska syfta till att ge praktiska färdigheter i yrkesutövningen och möjlighet att tillämpa teoretiska kunskaper. Detta ska ske genom deltagande i skol- och förskoleverksamhet under handledning.

En central del av utbildningen är förlagd till skolan. Under denna del av utbildningen omsätts och problematiseras förvärvade kunskaper i praktiskt lärararbete. Erfarenheter gjorda under den verksamhetsförlagda delen inkluderas och problematiseras i de teoretiska studierna. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen syftar till att fördjupa

förståelsen för läraryrkets mångsidighet och komplexitet liksom att träna studentens pedagogiska färdigheter. Den studerande deltar i olika pedagogiska aktiviteter som planering, undervisning och uppföljning. De studerande skall även involveras i samarbetet med föräldrar, i utvecklingssamtal, tolkning och konkretisering av styrdokument samt lokalt utvecklingsarbete.

Läraryrket vid Karlstads universitet samverkar med ett stort antal kommuner i och utanför regionen. Den verksamhetsförlagda utbildningen är organiserad i så kallade partnerområden. Den studerande verkar inom ett partnerområde under hela sin utbildningstid vilket ger kontinuitet och progression åt studentens påbörjade utveckling mot en egen läraridentitet.

Student som redan har en för sin examen relevant anställning inom skolan, inom rätt verksamhetsområde och ämnen, kan ansöka om att få göra VFU i egen tjänst. Yrkeserfarenhet kan eventuellt tillgodoräknas.

Struktur och översiktligt innehåll

Utbildningen erbjuds på hel- och halvfart vilket innebär att den ges över ett och ett halvt respektive tre år.

Nedan presenteras en schematisk översikt när studierna bedrivs på helfart:

Termin	Kurs	Antal hp per kurs	UK	VFU	Successiv fördjupning
1	Skola som system och idé	15	15		G1N
1	Den lärande eleven	15	15		G1N
2	Verksamhetsförlagd utbildning	15		15	G1F
2	Leda lärande	15	15		G1F
3	Bedömning, betygsättning och VFU	15	7,5	7,5	G2F
3	Vetenskaplig metod, utvecklingsarbete och VFU	15	7,5	7,5	G2F

Studier utomlands

Under utbildningen kan VFU-kurser förläggas utomlands. För mer information om vilka möjligheter som erbjuds finns på Karlstads universitets hemsida.

Undervisnings- och examinationsformer

Inom Yrkesläraryrket kursen tillämpas varierande undervisnings- och examinationsformer. Exempel på undervisningsformer är seminarier, föreläsningar, grupparbeten och workshops. Exempel på examinationer är salstentor, hemskrivningar, muntliga redovisningar, filmsekvenser och poddar. Vissa moment är obligatoriska och dessa skall framgå av respektive kursdokument.

Examensbenämning

Yrkesläraryrket

Higher Education Diploma in Vocational Education

Tillgodoräknande av kurs

Student har rätt att begära tillgodoräknande av tidigare studier vid svensk högskola eller studier utomlands. En student kan även begära tillgodoräknande av kunskaper och färdigheter som förvärvats i yrkesverksamhet. Beslut om tillgodoräknande av hel kurs eller del av kurs fattas enligt gällande regelverk.

Övrigt

Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.